

UVEREJNENÉ: 24.04.2015

www.zivot.sk

Medik vyvracia bludy šarlatánov: Homeopatia je placebo a organizmus nemôže byť prekyslený!

Medik Maroš Rudnay (24) sa s kolegami snaží nachytať rôznych šarlatánov, ktorí akože liečia ľudí, na stránke lovcisarlatanov.sk publikuje články, píše aj o homeopatii, teóriách o prekyslení či biorezonanciách.

Študent Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach

Študent Lekárskej fakulty v Košiciach Maroš Rudnay sa podujal na ťažkú úlohu - vysvetľuje ľuďom, aby neverili bludom.

Prevádzkujete internetovú stránku Lovci šarlatánov, kde sa snažíte poukazovať na rôzne medicínske nezmysly. Ako ste sa k tomu dostali?

Pred pár rokmi mi známa hovorila o článku na internete, ktorý popisoval údajnú škodlivosť mamografie, a preto odmietala ísť na preventívnu prehliadku. V článku boli neuveriteľné hlúposti, úplne odporovali anatómii či fyziológii ľudského tela. Keď som si čítal ďalšie a ďalšie články s rôznymi nezmyslami, vytvoril som internetovú stránku a hneď sa ku mne pridali ďalší študenti medicíny. Snažíme sa vysvetliť ľuďom, aby neverili rôznym bludom.

Čo vás na článku o mamografii rozčúlilo?

Že mamografia je vraj zbytočná a spôsobuje viac škody ako úžitku. Ale na tej stránke zverejnili aj ďalšie texty plné hlúposti, navádzali pacientov, aby odmietali onkologickú liečbu, a to už bola silná káva.

Vy sa zaoberáte aj tradičnými témami, ako je napríklad homeopatia, pri ktorej sa „bijú“ odporcovia a prívrženci. Ste naozaj presvedčený, že homeopatia nie je v poriadku, keď mnohí tvrdia, že im pomohla?

Je to placebo. No homeopatia je na debatu, lebo nie je priamo nebezpečná. Už len tým, že väčšina preparátov neobsahuje žiadnu účinnú molekulu pôvodnej látky a pejoratívne ju označujú, že sú to len cukrové guľôčky alebo voda. Bežné homeopatikum Oscillococtinum je staré sto rokov, pripravuje sa z pečene a srdca mandarínskej kačky naloženej do enzýmov. Po rozložení sa pohár stokrát vypláchne a výsledok má byť liek. Keď prepočítate koncentráciu účinnej látky, mala by byť 10 na mínus 400, čo ani nie je vo vesmíre dosiahnuteľné pri všetkom jeho objeme. Čiže, ľudia užívajúci homeopatiu neprijímajú nič škodlivé, ale človek si môže ublížiť, ak by napríklad mal liečiteľný nádor, ale on by namiesto liečby užíval homeopatiká.

Článok o údajnej škodlivosti mamografie ho inšpiroval, aby vytvoril stránku, na ktorej sa snaží vyvracať nezmysly. (ilustračná snímka) Autor fotografie: Shutterstock

Homeopati sú aj mnohí lekári. Majú rovnaké vzdelanie ako vy, učili sa z rovnakých skrípt, poznajú anatómiu, biológiu a napriek tomu robia s homeopatiou, ktorú vy popisujete ako neúčinnú.

To nie je o vzdelaní, skôr o tom, či človek má sklony dôverovať niečomu, alebo sa k veciam stavia striktné, vyžaduje dôkazy a bazíruje na vedeckom overení. Nedokážem povedať, nakoľko homeopatii veria, nakoľko sú si vedomí, že pracujú s placebom, a nakoľko im ide o biznis, keďže homeopatia je priamo platená.

Podľa vás neexistujú homeopatiká, ktoré by boli účinné?

Nájdu sa jednotlivé štúdie poukazujúce na určitý pozitívnejší vplyv placebo. Ale keď sa urobili metaanalýzy, čiže výskumy výskumov, výsledky boli vždy v neprospech homeopatie. Metaanalýzy sa objavujú periodicky každých niekoľko rokov a naozaj som ešte nepočul ani nečítal o žiadnej, ktorá by pri homeopatikách preukázala účinnosť.

V Nemecku údajne aj niektorá zdravotná poisťovňa prepláca homeopatiu. Prečo by to robila, ak by nefungovala?

Tiež som počul o preplácaní homeopatik poisťovňami, ale vo Švajčiarsku, nie v Nemecku. Priaznivci homeopatie tvrdia, že Švajčiari zriadili komisiu, ktorá homeopatiká odporučila ako vhodné na liečenie. Pátral som, o čo ide a zistil som, že komisia bola zostavená z ľudí, ktorí boli zrejme všetci v konflikte záujmov, väčšinou to boli práve homeopati. Stačí sa však pozrieť do iných krajín, napríklad vo Veľkej Británii homeopatiu úplne zmietli. V Čechách zasa lekárska spoločnosť považuje homeopatiu za nevedeckú a homeopatická spoločnosť ani nie je zaradená do českej lekárskej spoločnosti. Vo väčšine vyspelých krajín je naozaj vedecký konsenzus, že homeopatia je placebo.

Zaujímavé potom je, že stále prežíva, stále ňou liečia ľudí a na mnohých aj funguje. Ako je to možné?

Homeopatia vznikla asi pred dvesto rokmi, v tom čase bolo v medicíne málo vedeckého prístupu a treba sa na ňu pozrieť cez obdobie, v ktorom vznikla. Ona sa dá porovnať s freneológiou, čo je výskum ľudskej povahy podľa tvaru lebky. Freneológia prežívala, bol o ňu určitý záujem, ale postupne ju odmietli. Homeopatia bola v tomto období takisto určitá hypotéza a hoci pre ňu nie sú presvedčivé dôkazy, prežíva ďalej. Zaujímavé je, že mnohí pacienti považujú homeopatiu za novinku a je ťažké im vysvetliť, že je to dvestoročná záležitosť.

„Homeopatia je placebo, väčšina preparátov neobsahuje žiadnu účinnú molekulu pôvodnej látky,“ tvrdí Maroš Rudnay. Autor fotografie: www.therapeuticum.com.br/

Myslím, že tu chýba kratučké konštatovanie, čo je placebo alebo opak placeba...

Placebo je fenomén, keď látka bez špecifického účinku, ktorá je však pacientovi prezentovaná a podaná ako skutočný liek, reálne vyvolá u pacienta liečebný účinok. Je to zložitý a dodnes celkom nepreskúmaný fenomén, ktorý má však vo výskume liekov nezastupiteľné miesto. Ide pravdepodobne o formu sugescie a samopresvedčenia. Existuje však aj nocebo efekt, keď je, naopak, dosiahnutý negatívny, škodlivý účinok u pacienta.

V súčasnosti je modernou témou očkovanie. Existujú rôzne hnutia, ktoré sú proti očkovaniam detí, píšú články o škodlivosti očkovania a že očkovanie slúži iba na to, aby farmafirmy zarábali. Zaoberali ste aj očkovaním?

Áno a je to jedna z vecí, ktorá ma najviac irituje. Ak niekto odmietne liečbu rakoviny alebo čohokoľvek iného, prinajhoršom doplatí na odmietnutie iba on. Ale infekčné choroby sa už týkajú širokého spektra ľudí a aj detí, ktoré sa nemôžu rozhodovať samé.

V Nemecku sa už zvyšuje počet nakazených osýpkami vinou odmietnutia očkovania. Choroby, ktoré už boli takmer zlikvidované, sa vracajú?

U nás sú osýpky raritné vďaka preočkovaniam populácie, ale v Nemecku sa už hovorí o epidémii. Je to ťažké ochorenie, ktoré sa u detí môže skončiť smrťou a aj v prípade vyliečenia môžu byť neskoršie následky. Naozaj sú choroby, ktoré sme vďaka očkovaniam prakticky už nepoznali a teraz ich máme naspäť.

Prečo to ľudia robia?

Psychológia nie je môj odbor, ale podľa mňa má veľký vplyv možnosť čokoľvek publikovať na internete. Šírenie informácií je neskutočne účinné a rýchle, ale ľudia v tom ohromnom množstve textov nie sú schopní rozlišovať seriózne od neseriózneho. Internet si žije vlastným životom a miznú v ňom rozdiely – je jedno, či informáciu napíše uznávaný vedec alebo laik, prípadne úplný blázon.

V Česku sa rozmáha liečba všetkého možného pomocou MMS a CDS, začína sa to šíriť aj na Slovensko a lekári sú zdesení. O čo ide?

Vymyslel to Jim Humble, geológ, ktorý nemá s lekárskou vedou nič spoločné. Bol v Afrike a nevedno prečo mu napadlo, že zmes chloritanu sodného zmiešaného s kyselinou uvoľní oxid chloričitý, a to by malo liečiť maláriu. Dá sa to prirovnať ku chemickému bielidlu, chloritan sodný sa používa napríklad pri bielení bavlny a papiera. Na Slovensko sa propaganda o CDS a MMS šíri prostredníctvom dvoch pánov, ktorí nie sú lekári. Ľudia si na sociálnych sieťach vymieňajú svoje skúsenosti a bežne sa tam dá dočítať, ako sa mamičky pýtajú, čo dať svojim deťom na zápal a infekcie. Bielidlo kvapkajú deťom aj do očí, do uší, pijú ho. Nakúpia chémiu možno aj v obchodoch, v ktorých predávajú veci na čistenie bazénov, rozriedia a podávajú. Bol prípad, že rodičia to dávali deťom namiesto sirupu na kašeľ a dieťa skončilo so zlyhaním obličiek v nemocnici. Čítal som aj o žene, ktorá si roztokom liečila lymfóm. Skončila na JIS-ke „len“ s rozvratom vnútorného prostredia.

Mladého Košičana iritujú aj články o škodlivosti oškovania. (ilustračná snímka)
Autor fotografie: Shutterstock

Kto je vinný – dôverčiví pacienti, alebo tí, ktorí informácie šíria?

Tí, čo šíria a vymýšľajú podobné hlúposti. Viem si predstaviť, že pacient, ktorý dlho trpí, má ťažkú chorobu, hľadá všetko možné na vyliečenie a je schopný uveriť neuveriteľnému. Stane sa z neho pokojne aj popíjač bielidla. Nedokážem však pochopiť ľudí, ktorí podobné veci odporúčajú. Oni sú schopní poradiť cez internet „liečbu“ hocijakej choroby, presne vedľa, koľko MMS majú na akú diagnózu brať. MMS skupina sa spája s ešte absurdnejšou teóriou, ktorú propaguje jedna česká inžinierka, čiže zasa nie zdravotníčka. Vymyslela, že za všetkými chorobami sú mnohobunkové parazity. Parazity, samozrejme, neskúmala tak, ako ich skúmame my – sérologickým alebo priamym vyšetrením, ale pomocou biorezonancie.

Biorezonancie? Čo meria biorezonancia?

Podľa jej teórie majú patogény v tele vysielat' frekvenciu, ktorá sa dá merať. Neprekáža jej, že z fyzikálneho hľadiska ide o absolútnu hlúposť, ona jednoducho akousi biorezonanciou merala ľudí a zistila im aj parazity, aké sa v našom regióne vôbec nevyskytujú. Príde človek, ktorý má v rodine pacienta napríklad s rakovinou pľúc a oni mu hneď povedú, že to nie je rakovina, ale vlasovec prípadne škrkavky v pľúcach. Neuveriteľné. Netuším, čo „liečiteľov“ k tomu vedie, či trpia nejakým kolektívnym bludom alebo inou poruchou.

Mal by to byť prístroj, na ktorý vás napoja a on ukáže váš zdravotný stav?

Máte držať nejaké dva kovové valčeky, čím sa akože zapojíte do obvodu a zmeria vás to. Druhá stránka má byť liečba, že keď vám vyšlú do tela prúd s určitou frekvenciou, mal by niektoré bunky, napríklad patogénne, zničiť. Pri určitých typoch prístrojov sa nemusíte ani ničoho držať a oni akože do vás vysielajú žiarenie na diaľku a ozdravujú vás. Pátral som po firmách, ktoré predávajú prístroje a našiel som v Česku jednu, ktorá má na internetovej stránke napísané, že vinou legislatívy Európskej únie nemôžu vysvetliť, ako prístroj funguje. Čo je to za nezmysel? A hneď ďalšia informácia bola, že nejde o zdravotnícky prístroj, ale napriek tomu lieči.

Zasa podvod?

Prístroj stál 140-tisíc českých korún, iný výrobca ponúkal podobný plazmový generátor za 35-tisíc, no ten už nevyzeral ako mašina z jadrovej ponorky, ale ako sklenená guľa s tyčinkou v strede. Našiel som aj tretiu firmu, ktorá ho predávala za 500 eur. Bola to plazmová guľa, ktorú mám ako dekoráciu v izbe a kúpil som si ju v obchode s audiotechnikou za necelých 20 eur. Tak si to vyhodnoťte sami, keď všetky tri zariadenia ponúkali ako podobný produkt a majú liečiť škrkavky alebo čokoľvek iné. To je uzavretý kruh, lebo oni prístrojom zistia imaginárnu diagnózu a hneď ním chorobu akože vyliečia. Najhoršie je, že oni aj predávajú antiparazitárne lieky, ktoré sú normálne len na predpis. (*ŽIVOT sa tejto téme intenzívne venoval v článkoch Biznis s parazitmi, Vojna šarlatánom, Kto ich zastaví? - pozn. red.*)

Ako sa k antiparazitárnym liekom dostanú?

Netuším. Zrejme na čiernom trhu na internete. Základom pri predpísaní lieku je, že lekár sa pýta, aké iné lieky pacient užíva, či náhodou neužíva niečo, čo nemôže dať dohromady, či nemá alergiu na niektoré liečivá. Oni to nerobia, čo je riziko.

Existujú liečitelia schopní tváriť sa ako špičkoví diagnostici, ktorí sa len pozerú do vašich očí a z nich vyčítajú, čo vám je. Potom vám odporúčia páliť nejaké sviečky, aby ste sa vyliečili. Stretli ste sa s tým?

Kolega sa zaoberal ľuďmi, čo robia irisdiagnostiku – pozeranie do oka. Našiel niekoľko štúdií, kde porovnávali diagnostiku podľa medicínskych prístrojov a podľa pozerania do oka. Irisdiagnostici úplne prepadli. Je to ďalší blud.

Základom pri predpísaní lieku je, že lekár sa pýta, aké iné lieky pacient užíva, či náhodou neužíva niečo, čo nemôže dať dohromady, či nemá alergiu na niektoré liečivá. Šarlatáni to nerobia, čo je riziko. (ilustračná snímka). Autor fotografie: Archív

Zvláštne je, že viera v alternatívne liečenie vôbec nie je ovplyvnená vzdelaním. Aj múdri ľudia jej uveria, hoci v iných prípadoch sú prísne racionálni.

Samozrejme, aj v internetových diskusiách debatujú často mamičky s vysokoškolským vzdelaním, rozhladené, sčítané. Smutný prípad je napríklad bývalý majiteľ firmy Apple Steve Jobs. Génus, ktorý dal svetu množstvo technologických novinek. Píše sa o ňom, že zomrel na rakovinu pankreasu, ale to nie je úplne pravda. Mal síce nádor v pankrease, ale ten bol omnoho menej agresívny ako adenokarcinóm. Čítal som niekoľko vyjadrení jeho lekárov, že keby ho operovali, zrejme by dodnes žil. On však nechcel ísť na operáciu, skúšal alternatívne liečenie, nejaké diéty, rôzne terapie. Neúspešne. Keď sa po rokoch vrátil znova do nemocnice ku konvenčnému liečeniu, zistili, že nádor už metastázoval do pečene a nedalo sa mu pomôcť. Onkológovia by o podobných prípadoch vedeli rozprávať veľa a naozaj nie je rozdiel, či ide o inteligentného pacienta alebo nie.

Na druhej strane sa však dajú spomenúť prípady z Indie, kde hľadajú nejaký prienik medzi ajurvédou a západnou medicínou. Úplne zavrhnúť alternatívu by asi nebolo dobré.

Podobne ako v Indii aj v Číne hľadajú možnosti skĺbenia tradičnej a modernej medicíny. Ale v tomto prípade hovoríme o historickej medicíne, ktorá má v sebe množstvo fungujúcich prvkov. Používajú rôzne bylinky a substancie, ktoré overovali stovky rokov a je pravdepodobné, že za taký čas našli niektoré účinné látky na konkrétne choroby. Existuje výrok, že alternatívna medicína, pri ktorej sa ukáže, že je účinná, je jednoducho medicína. Napríklad bylinkárstvo stálo na počiatku modernej farmácie. Dodnes sa používa množstvo látok z bylín v liekoch, napríklad taxány pochádzajúce z tisu alebo vinca alkaloidy z rastliny vinca, ktoré sa používajú v chemoterapii.

Dnes ste radikálny zástanca toho, čo vás učili roky v škole. Ale čo ak časom a skúsenosťami zistíte, že pravda môže byť aj niekde v strede?

My sa ako lovci šarlatánov venujeme iba veciam, ktoré odporujú základnej biológii, fyziológii a anatómii, prípadne veciam, ktoré sú jednoznačne preukázané ako neúčinné.

Povedzte príklad – čím ste sa naposledy zaoberali?

Naposledy som písal o detoxe. Na internete sa šíria informácie, že keď si chcete očistiť žlčník, máte vypíť kuchynský olej, kyslý nápoj a epsomskú soľ, čo je silné preháňadlo, a tým sa vraj dá zbaviť aj kameňa do veľkosti vlašského orecha. Mnohí ľudia to skúšajú, niečo z nich aj vyšlo a považovali to za kamene. Nešlo však o kamene, ale o kúsky natráveného a vyzrážaného tuku. Zasa ide o neznalosť anatómie, žlčovodom jednoducho nemôže prejsť kameň veľkosti vlašského orecha. Aj kameň s veľkosťou menšou ako jeden centimeter spôsobuje obrovské bolesti, koliku a ľudia končia v nemocnici. Museli by sme zmeniť anatómiu človeka, aby tento recept fungoval tak, ako ho opisujú.

Populárne sú teraz aj články o liečení rakoviny sódou bikarbónou. Čo na to hovoríte?

Zasa jeden človek niečo rozšíril a skupina ľudí mu verí. Jeden taliansky lekár tvrdil, že nádory nie sú nádorové tkanivo, ale hubová infekcia, kvasinka. Ale keď strčíte nádor pod mikroskop, nevidíte tam žiadne kvasinky, iba nádorové bunky. On úplne ignoroval realitu a liečenie sódou bikarbónou založil na tom, že kvasinkám škodí zásadité prostredie. Mimochodom, za podobné liečenie pacientov bol odsúdený.

Z toho vidieť, že aj lekári sa spreneveria a sami vytvárajú alternatívnu liečbu.

Aj lekári sú len ľudia a netreba ísť ďaleko do histórie, aby sme našli ešte horších.

Ďalší z receptov na riešenie zdravotného stavu je napríklad urinoterapia, čiže pitie vlastného moču. Zaoberáte sa aj tým?

Neskúmal som urinoterapiu, ale keď sa logicky zamyslíte, tak moč je odpad, ktorý telo nepotrebuje. Preto ide von. Videl som aj extrémnejší variant, napríklad ako prvú pomoc pri rakovine hrubého čreva odporúčali namiesto onkologickej liečby výplachy hrubého čreva kávou, močom, sódou bikarbónou cez konečník. Absurdná predstava. Ak má niekto nádor na začiatku hrubého čreva, mohol by si do neho cez konečník naliať aj neviem aký preparát, ku nádoru by sa nedostal. Pri pití moču som zasa čítal, že ak ho človek netoleruje, mal by si ho pichať do svalu. Neuveriteľné, to už naozaj môže dopadnúť veľmi škaredo.

Jedna z najobľúbenejších teórií súčasnosti je prekyslenie organizmu. Neustále vychádzajú rôzne recepty ako si urobiť detoxikáciu organizmu, ako si ho odkysliť. Naozaj môže byť organizmus prekyslený?

Nie. Normálne pH vnútorného prostredia je 7,4 a keby ho mal niekto znížené napríklad o 0,5 bodu, tak už je na hranici života a smrti. Fyziologické pH zdravého človeka sa pohybuje v rozmedzí plus mínus 0,04 bodu. Teória o prekyslení organizmu úplne ignoruje biologický fakt, že stravou nie je možné meniť pH vnútorného prostredia.

Priaznivci teórie si však zisťujú pH z moču a naozaj si namerajú kyslé prostredie.

Absurdné, veď pH moču nezodpovedá pH vnútorného prostredia. Vyšetrenie z moču akurát ukáže, čoho sa telo zbavuje. Ak človek nie je vegán a jedáva aj živočíšnu potravu, tak v drvivej väčšine prípadov bude mať kyslý moč. Ráno pri prvej potrebe by bol kyslý aj u vegánov. Telo si samé organizuje pH, má na to veľmi účinné mechanizmy. A hlavne – štandardne sa pH zisťuje zo vzoriek krvi, určite nie z moču.

Zaujímavé však je, že keď si človek urobí „detox“, akože sa odkyslí, cíti sa často lepšie. To sa poprieť nijako nedá.

Ten akože detox spočíva v tom, že napríklad týždeň jedáva normálnu racionálnu stravu bohatú na vlákninu. Samozrejme, že potom sa cíti lepšie, ak sa predtým stravoval vo fastfoodoch. No organizmus neodkyslí, lebo on prekyslený jednoducho nie je. Skutočný detox svojpomocne ani nie je realizovateľný. Keby sme to pritiahli za vlasy, tak by sme mohli povedať, že detox je napríklad dialýza, lebo odstraňuje látky z tela, ktoré ho poškodzujú. Ale ten detox, o ktorom sa bavíme v alternatívnej medicíne, je nezmysel. Napriek tomu niektorí ľudia z predpisovania „detoxu“ žijú, klienti im za to platia.

O prekyslení často hovoria aj rôzni výživoví poradcovia, hoci nikdy neštudovali medicínu a možno nevideli ani len skriptá z anatómie pre nemedicínske odbory. Stretávate sa s takými?

Na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite sa dá študovať odbor výživy, ale výživové poradenstvo je na Slovensku voľná živnosť, otvoriť si ju môže hocikto. Ani neabsolvuje žiadny kurz, iba „google univerzitu“, prečíta si zopár hlúpostí a stane sa výživovým poradcom. Začne radiť na úrovni lekára s 30-ročnou praxou, ktorý výživu študuje z vedeckého hľadiska dlhé roky. A potom cez internet a rôzne publikácie šíri teórie o prekyslení organizmu. V Košiciach teraz fičia chlapi, ktorí si prečítali knižku od Roberta Younga, vytvorili si internetovú stránku a robia biznis. Neprekáža im, že Young má tituly z neakreditovaných škôl a v USA ho potrestali za „liečbu“ ľudí bez lekárskej licencie. Niečo z Younga som čítal a sú to úplné fantazmagórie odporujúce aj poznatkom biológie pre základné školy. Ak chcete výživového poradcu, treba sa obrátiť na lekárov a odborníkov, ktorí sa výžive roky seriózne venujú.

Čo hovoríte na hladovky? Dá sa hladovkou niečo vyliečiť?

Keďže sa tým nezaobieram, môžem povedať iba svoj názor. Zdravému človeku zrejme krátkodobá hladovka neublíži.

Aj na Slovensku totiž existuje človek, ktorý tvrdí, že nejedol už niekoľko rokov. Prijíma vraj len vesmírnu energiu. Je také niečo možné?

Aj keby ste nerobili nič, vôbec sa nehýbali a iba ležali v posteli, metabolizmus stále funguje a potrebuje nejaký príjem energie. Keď ju nedodáte, zásoba energie sa vyčerpá a je koniec.

„Viem si predstaviť, že pacient, ktorý dlho trpí, má ťažkú chorobu, hľadá všetko možné na vyliečenie a je schopný uveriť neuveriteľnému. Autor fotografie: Peter Korček

Ale títo „nejedáci“ tvrdia, že prijímajú energiu z vesmíru alebo zo Slnka.

Lenže telo človeka je prispôsobené na príjem energie cez potravu. Nemáme bunky ako rastliny, že by sme pri svetle premieňali anorganické substancie na organické.

Je to podvod?

Ponúkajú sa dve vysvetlenia – buď ide o niečo paranormálne, mimo nášho chápania, čo je však založené len na viere, alebo ide o podvod. Ja sa prikláňam k druhej možnosti, lebo si neviem predstaviť, ako by telo mohlo takto fungovať.

Keď sme hovorili o príkladoch ľudí, ktorí akože liečia, zrejme tu budú dovedty, kým k nim budú pacienti prichádzať a platiť im.

Samozrejme. Pozeral som si ceny jednej homeopatickej kliniky a vstupné vyšetrenie stálo tuším 150 eur. Ak som správne pochopil, tak vyšetrením sa myslí to, že homeopat sa pýta pacienta, čo mu je. Porozprávajú sa. Biorezonanční poradcovia zasa v Česku pýtajú od 1 500 českých korún za jedno sedenie, počas ktorého len zapnú plazmový generátor a pacient si pri ňom posedí. Super biznis. Pacienti k nim chodia, je to neregulované, nik to nerieši, tak fungujú a budú fungovať.

Problém je, že ani medicína ako veda nie je čistá. Koľkokrát sa stane, že sa priam vyrábajú diagnózy, aby farmafirmy mohli na ne produkovať lieky. Typické je zámorie, kde pomaly každý druhý človek potrebuje psychoterapeuta a bez predpísaných tabletiiek ani nemôže existovať.

Otázka farmabiznisu je neoddeliteľná súčasť toho, čo robíme. Oni vyrábajú lieky, majú zisk a určite sa nájdu eticky sporné veci, ale ak je časť farmabiznisu takpovediac „na dve veci“,

neznamená to, že magické fazuľky liečia rakovinu. Určite je vo farmabiznise kadečo zlé či sporné, lenže z alternatívy, o ktorej sme sa bavili, to aj tak pravdu neurobí. Vedecké overenie informácie treba aplikovať na obe strany. Lekár by mal vždy myslieť na záujem pacienta a je jedno, či ide o farmabiznis, alebo alternatívu. Ak by sme sa bavili o prípadnom tlaku farmafiriem na predpisovanie liekov, ktoré pacient nepotrebuje, tak to je vec ľudskej nenásytnosti, nie zlyhanie vedy. Mnohé lieky naozaj zachraňujú životy a nikto iný ako farmafirmy ich nevyrábajú, bez nich už nemôžeme existovať. Výskum a vývoj nových liekov je taký drahý, že nik iný ako bohaté farmafirmy ich už nedokáže robiť. Nevie si predstaviť, kto iný by len tak financoval desaťročný vývoj jedného lieku.

Vy ste nová generácia lekárov. Na Slovensku je zdravotníctvo v žalostnom stave a veľa mladých hneď po skončení školy radšej odchádza do zahraničia. Vy ostanete?

V druhej polovici posledného ročníka si väčšina spolužiakov už zabezpečovala miesta mimo Slovenska. Cítia, že na Slovensku je to bezútešné. My ešte máme elán, ideály, ale keď vidíme stav zdravotníctva, tak nás to deptá. Ja sám neviem, či zostanem. Vo väčších mestách nie je veľa voľných miest a v menších je prostredie často deprimujúce, keď človek cíti, že nič nedokáže zmeniť. Odchod sa však netýka len lekárov, mnoho mladých odchádza do zahraničia, lebo vinou politikov sa dostala krajina do stavu, pri ktorom nevidíme perspektívu.

Čo v nemocnici najviac deptá mladého lekára?

Preťaženie personálu, zlé informačné systémy, zlé vybavenie, nepohoda na prácu. Často aj informačný systém zavedú, ale namiesto uľahčenia práce ju sťažuje. V lete prídete na centrálny príjem a tam je 38 stupňov, lebo nefunguje klimatizácia. K tomu byrokracia, vyčerpanosť a žiadna perspektíva na zlepšenie. Plat lekára na Slovensku je v násobkoch nižší ako v cudzine. Nevidím do systému tak ako kolegovia, ktorí robia desiatky rokov, ale ak sa niečo nezmení, problémy sa budú prehlbovať. Pred niekoľkými rokmi sa nemocnice oddlžovali, dnes je dlh rovnaký ako predtým.

Končíte školu, začnete pracovať. Čo bude ďalej so stránkou lovcisarlatanov.sk?

Máme mladších kolegov, ktorí sa už zaujímajú o prispievanie a hádam si aj ja nájdem čas niečo napísať. Ja školu o pár týždňov skončím a potom nastupujem zrejme na interné oddelenie do nemocnice v Košiciach alebo v Česku. Rád by som sa venoval trochu aj vede, nielen práci v nemocnici a chcel by som začať s doktorandským štúdiom.